

STAUROS

č. 17 august/september 2023

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko k sviatku ZOSNUTIA BOHORODIČKY

Uprostred augusta slávi katolícka cirkev významný sviatok Nanebovzatie Panny Márie. (Assumptio Beatae Mariae Virginis). Východná časť plúc Cirkvi ho označuje spojením: Zosnutie presvätej Bohorodičky (po grécky Koimesis, po cirkevnoslovansky Uspenije). Odkiaľ sa vzal tento rozdiel, keď ide v podstate o rovnakú udalosť?

Pápežova „nebezpečná facka“

Základom sviatku je viera, že telo Bohorodičky nepodľahlo po smrti rozkladu, ale že si ju Ježiš Kristus vzal s telom i dušou k sebe do neba. Po dôkladnom štúdiu prameňov a po vyjadrení asi 1200 biskupov vyhlásil túto vieru Cirkvi pápež Pius XII. 1. novembra 1950 ako dogmu: „Nepoškvrnená a ustavične panenská Bohorodička Mária bola po završení svojho pozemského života s telom i dušou vzatá do nebeskej slávy“ (Apoštolská konštitúcia Munificentissimus Deus, čl. 44). Po prvý krát sa tak o slovo prihlásila pápežská neomylnosť slávnostne vyhlásená na Prvom vatikánskom koncile 80 rokov predtým. Historické načasovanie ovplyvnili aj hrôzy druhej svetovej vojny a potreba upriamiť nádej človeka na posledné slovo, ktoré v kontexte kresťanstva nepatrí utrpeniu a smrti. V tejto súvislosti zľudovela dobová výmena medzi známymi protestantskými teológmi Paulom Tillichom a Reinholdom Niebuhrm, ktorá sa odohrala približne osem mesiacov pred vyhlásením mariánskej dogmy. Na Tillichovu otázku, či si myslí, že to pápež urobí, Niebuhr odpovedal: „Myslím, že nie; na to je príliš chytrý; bola by to facka celému modernému svetu a pre rímsku cirkev by to bolo nebezpečné.“

Východ má tendenciu sláviť, Západ dokazovať

Korene slávenia udalosti siahajú do 4. storočia do priestoru kresťanského Východu, kde majú typický liturgický charakter. Krátko na to sa pridáva aj kresťanský Západ, ale ten sa nad touto pravdou viery zamýšľal najskôr dogmaticky, špekulatívne. Tento rozdielny prístup k jednej

a tej istej udalosti sa odrazil aj na rozdielnych názvoch sviatku. Západ má pri pohľade na toto tajomstvo tendenciu najskôr dokazovať, aby potom mohol so spokojným svedomím sláviť. Kresťanský Východ má svoj špecifický prístup, keď pri pohľade na dané tajomstvo ho túži najprv sláviť, kontemplovať. Táto tendencia sa odráža aj v bežnej terminológii, keď východný kresťan častejšie hovorí o „slávení“ a nie o „slúžení“ svätej liturgie. Rovnako pri udalosti Zosnutia či Nanebovzatia Bohorodičky je v centre oslava Boha, ktorý prijíma človeka tak, ako ho zamýšľal a stvoril, teda celistvo.

Nie je náhoda, že práve touto pravdou viery východní kresťania uzatvárajú svoj liturgický rok, ktorý sa končí 31. augusta: Človeka nemožno rozdeliť. Človek je jednota tela, duše a ducha. Ak túto jednotu rozbijem, už nemôžem hovoriť o človeku. Preto Boh prijíma človeka – Presväť Bohorodičku – celú, aj s telom. Rôzne smery vnímajú telo negatívne ako väzenie duše, z ktorého sa človek musí oslobodiť. Kresťanstvo však nehovorí o zničení tela, ale o jeho premene, teda o prijatí do najužšieho spoločenstva s Bohom, ktoré označuje pojmom nebo. Ježiš Kristus svojim odchodom do neba tam otvára vstup celému človekovi. A presväť Bohorodička je prvý človek (nielen duša), ktorý tento vchod použila.

Závet Bohorodičky má len päť slov

Z obsahu sviatku i jeho kontextu vyplývajú praktické následky. Vo viacerých oblastiach sa presadzuje tzv. holistický prístup, ktorý nás chce presvedčiť, že človeka a jeho situáciu pochopíme lepšie, ak ho vnímame ako celok. Sviatok Nanebovzatia Panny Márie či Zosnutia presvätej Bohorodičky chce pretlmočiť rovnaký odkaz v duchovnej rovine: Intímna jednota s Bohom znamená integritu človeka. Preto je súčasťou sviatku aj opätovné čítanie „závetu“ presvätej Bohorodičky. Je to jej posledná veta zaznamenaná v kánonických evanjeliách: „Urobte všetko, čo vám (Ježiš Kristus) povie.“ (Jn 2,5) Inými slovami, ide o pozvanie k holistickému prístupu v tom najdôležitejšom vzťahu.

Požehnanie kvetov a štvrté pôstne obdobie

Sviatok Zosnutia je vo východných cirkvách spojený s požehnávaním kvetov a liečivých bylín. Tento zvyk pochádza pravdepodobne z tradičného presvedčenia, že po Máriinom nanebovzatí sa jej hrob naplnil „nebeskou vôňou“ a kvetmi (porov. sv. Germán, Prvá homília na Zosnutie). Liečivé byliny sa požehávajú na pamiatku mnohých uzdravení a mimoriadnych milostí udelených pútnikom pri Máriinom hrobe (porov. sv. Ján Damaský, Homília na Zosnutie I, 13). Tento zvyk zrejme súvisel aj so snahou odstrániť poverčivé zaklínadlá a šarlatánstvo.

Dôležitosť sviatku podčiarkuje aj skutočnosť, že ho východné cirkvi spájajú s dvojtýždňovým pôstnym obdobím, ktoré mu predchádza. Účel štvrtého pôstneho obdobia je v princípe rovnaký ako pri prvých troch: Neslúži ako nátlak na Boha aby dal človeku, čo chce. Má byť skôr prípravou na prijatie toho, čo mu chce dať Boh. Známý teológ Karl Rahner hovorí, že Mária je ikonou toho, čo Boh chcel urobiť z človeka na začiatku a toho, čo urobí z človeka na konci. Máriino Nanebovzatie je znamenie, ktoré udržuje našu nádej, že raz aj my budeme úplne premenení v Bohu.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 21. - 27. 8. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † Lucia, panychída
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Tatiana, panychída
Piatok	Blažený hieromučeník Metod, michalovský protoigumen 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Štefan, panychída následne: veľká večiereň

NEDEĽA	TRINÁSTA PO PÄŤDESIATNICI, 4. hlas 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: večiereň
---------------	---

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 28. 8. - 3. 9. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † Gregor, Dagmar a ostatní Veľká večiereň s lítiou
Utorok	Sťatie hlavy sv. Jána Krstiteľ'a 8:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) * rod. Šecková
Piatok	Začiatok Indiktu, teda nového cirkevného roka 8:00 Sv. liturgia (slovenská) od 14:00 Sv. spoveď v chráme 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Juraj a ostatní z rodiny, panychída následne: veľká večiereň

NEDEĽA	DVANÁSTA PO PÄŤDESIATNICI, 3. hlas 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia v Malackách 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: večiereň
---------------	---

OZNAMUJEME

- Upozorňujeme, že od 1. augusta 2023 začali aj na ulici 29. augusta v Bratislave platiť nové pravidlá, ktoré zaviedli poplatky za parkovanie aj počas víkendu. Odporúčame, aby ste v rámci účasti na bohoslužbách v chráme využívali kapacitné možnosti nášho parkoviska vedľa chrámu. **Parkovať zdarma počas víkendu je stále možné na Sasinkovej a Moskovskej ulici, ktoré sa nachádzajú v blízkosti nášho chrámu.**
- V piatok 25. 8. 23 je sviatok bl. hieromučeníka Metoda, michalovského protoigumena. Z dôvodu sviatku bude v piatok voľnica.
- Sv. tajomstvo manželstva chcú prijať: *Pavol Kalinský a Laura Kellöová*. Kto by mal vedomosť o prekážke brániacej sláveniu ich manželstva, má to oznámiť farskému úradu.
- V utorok, 29. 8. 23 slávime veľký sviatok **Sťatie hlavy sv. Jána Krstiteľa**. Budeme sláviť dve sv. liturgie, ráno o 8:00 hod. v cirkevno-slovanskom a večer o 17:00 hod. v slovenskom jazyku. Tento sviatok je spojený so zdržanlivosťou od mäsa, dokonca aj keď prípadne na nedeľu.
- V piatok, 1. 9. 23 je zároveň začiatok indiktu, teda nového cirkevného roka.
- Piatok, 1. 9. 23 je zároveň prvým piatkom v mesiaci. Okrem sv. liturgie o 17.00 hod. budeme sláviť aj sv. liturgiu ráno o 8:00 hod. Spovedať v chráme budeme od 14:00 hod.
- Počnúc nedeľou 3. 9. 23 budeme okrem doterajších bohoslužieb znova sláviť sv. liturgie o 12.00 hod. v slovenskom jazyku.
- V nedeľu, 3. 9. 23 budeme o 17:00 hod. sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme najsvätejšej Trojice v Malackách.
- Prosíme spevu schopných veriacich, aby podľa možností priložili svoj hlas k dobrému dielu a posilnili naše chrámové zbory Kyrillomethodeon a Chrysostomos.
- Pod hlavičkou Košickej eparchie vydalo OZ Byzantinos knihu *Múdrosť na cestu*. Ide o zbierku rozhovorov s duchovnými otcami kresťanského Východu od autora Sergeja Bolšakova. Kúpou knihy za príspevok 8 € môžete podporiť pútnické miesto Klokočov.

ĎAKUJEME

- Bohu známa osoba prispela na potreby farnosti sumou 60 €. Vyslovujeme vďačné „Pán Boh odmeň!“
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rodinám: Semberovej a Vavříkovej (12. 8. 23) a rodine Porhincákovej a Ďukovej (19. 8. 23)
26. 8. 2023 v rozpise nasledujú: rod. Mocková a Žačiková
2. 9. 2023 sú na rade rod. Beblavá a Pätoprstá.
Ďakujeme za Vašu službu.

BLAHOŽELÁME

- V uplynulých dňoch oslávila svoje 40-te narodeniny aktívna „pastoračná asistentka“ a manželka miestneho farára Tatiana Čížiková. Srdečne blahoželáme a vyprosujeme Božie požehnanie na mnoho rokov!

SPOMÍNAME

- Dňa 18. augusta by svoje sté narodeniny oslávil dlhoročný „skalný“ člen našej farskej rodiny p. Štefan Mihalovič. Večná mu pamiatka!

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte: **osobne:** o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, **tel.:** 0903/946 717